

Schoolplan

Christelijk Gymnasium
Sorghvliet

April 2013

Schoolplan Christelijk Gymnasium Sorghvliet

Inleiding

In 2006 verscheen het eerste schoolplan van het Christelijk Gymnasium Sorghvliet. Dit is de tweede, geheel herziene versie van 2013. Dit Schoolplan beschrijft de situatie tijdens de cursus 2012/13 en geeft aan in welke richting de school zich verder wil ontwikkelen. Het beschrijven van deze veranderingsprocessen kan slechts op inzichtelijke wijze plaatsvinden als duidelijk is vanuit welk vertrekpunt de veranderingen plaats gaan vinden. Het spreekt vanzelf dat de beginsituatie van dit document volstrekt arbitrair is. Veel processen lopen, beleidscycli zijn in gang gezet: het Schoolplan begint op alle terreinen *in medias res*.

Het Schoolplan is toekomstgericht. Het is een poging het terra incognita van de tijd die nog gaat komen enigszins in kaart te brengen. Er is een wettelijke verplichting om een schoolplan voor vier jaar te schrijven. Eigenlijk een onmogelijke opdracht. Wat er over drie of vier jaar moet gebeuren, is op dit moment nog niet te voorzien. In dit Schoolplan zullen we ons proberen te beperken tot concrete doelen voor de nabije toekomst.

Het Schoolplan heeft zowel een interne als een externe functie. Intern functioneert het als verslaglegging van de actuele ontwikkelingen en als richtingwijzer naar de toekomst. Extern dient het om verantwoording af te leggen van de keuzes die in de verschillende beleidscycli gemaakt zijn en worden. Daarnaast kan het aanzetten tot dialoog met de omgeving.

Hoofdstuk 1 Wat zijn wij? En waarnaar streven wij?

Onderwijs en rendement

Het geven van goed onderwijs is uiteraard onze primaire taak. Goed onderwijs aan getalenteerde leerlingen betekent onderwijs dat meer biedt dan de geijkte lesstof uit de leerboeken, dat intellectueel uitdaagt, dat aanzet tot logisch denken en het leggen van verbanden, dat leerlingen naast contextrijke kennis ook de voor onderzoek vereiste studievoerdigheden aanleert.

Het betekent ook onderwijs toegesneden op de omstandigheden en behoeftes van individuele leerlingen. Voor hoogbegaafden of leerlingen in bijzondere omstandigheden kunnen afwijkende leertrajecten vastgesteld worden.

Het betekent dat we voortdurend de resultaten van ons onderwijs vastleggen en proberen te verbeteren. We houden de vinger aan de pols en vergelijken onze resultaten met die van de andere categoriale gymnasia en van andere vergelijkbare vwo-scholen in Nederland. Hiervan wordt jaarlijks verslag gedaan in het jaarverslag. Ons streven is uiteraard jaarlijks tot de betere gymnasia van ons land te behoren.

Gymnasium

Het gymnasiale karakter van de school komt vanzelfsprekend tot uiting in de lessen in de klassieke talen en klassieke cultuur. Het onderwijs in deze talen vormt een centraal onderdeel van het curriculum van alle leerlingen. Aan leerlingen die dat wensen wordt de mogelijkheid geboden in beide klassieke talen eindexamen te doen.

Maar er zijn ook veel gymnasiasten met een uitgesproken bètagerictheid. Ook deze leerlingen dienen aan hun trekken te komen. De school streeft daartoe naar innovatief bètaonderwijs zowel in onderbouw als bovenbouw. Er wordt hierbij samengewerkt met externen uit het bedrijfsleven en hoger onderwijs.

Identiteit

De school staat in de protestants-christelijke traditie. Maar wil nadrukkelijk een open karakter hebben. De grondslag is dan ook ruim geformuleerd: “Wij laten ons in al onze arbeid inspireren door op de christelijke traditie gebaseerde normen en waarden”.

We zien het als onze taak leerlingen aan te zetten tot nadenken over achterliggende vragen zonder hen een bepaalde mening op te dringen.

We beginnen iedere schooldag met het lezen van een bijbelgedeelte. We vieren kerst- en paaswijdingen. En in het verplichte vak godsdienst/levensbeschouwing komen, naast kennis van de godsdiensten, zingevingsvragen vanuit verschillende perspectieven aan de orde.

Op deze manier willen we bij leerlingen verantwoordelijkheidsgevoel voor hun medemens, hun omgeving en hun wereld opwekken, hen opvoeden tot sociaal bewogen leiders van de maatschappij van morgen. Ook aan de acceptatie van homoseksualiteit wordt expliciet aandacht besteed.

Jaarlijks wordt een actie voor een charitatief doel gehouden.

Het blijft het streven meer mensen te betrekken bij de vormgeving van onze identiteit, bijvoorbeeld door meer personeelsleden te betrekken bij de voorbereiding van onze wijdingen. Voorts willen we graag kloosterweekenden gaan organiseren voor belangstellende leerlingen.

Maatschappelijke stage

De maatschappelijke stage heeft nog maar nauwelijks vaste vorm gekregen binnen het curriculum of de politiek wil de stage weer afschaffen. Omdat er veel geïnvesteerd is in een leerzaam en uitvoerbaar traject dat maatschappelijke bewustwording als doel heeft, wordt bekeken of we niet als school het programma gewoon kunnen voortzetten en verder ontwikkelen. De wil is er, maar of de benodigde gelden vrijgemaakt kunnen worden als de bekostiging door het rijk komt te vervallen, moet afgewacht worden. Maar met name de contacten met basisscholen in achterstandswijken willen we graag continueren.

Cultuur in brede zin

Culturele activiteiten behoren tot de kern van het gymnasiale leven. Ieder jaar is er een grote toneelproductie. Ieder jaar worden er muziek en toneelavonden gehouden. Ieder jaar worden er culturele dagen gehouden. Culturele excursies beginnen in de brugklas en vinden hun hoogtepunt in de Romereis in klas 5. Er kan eindexamen gedaan worden in vakken als filosofie, beeldende vorming, dramatische expressie en kunstgeschiedenis. Een eerste aanzet is gegeven tot het formeren van een cultuurclub die het dans-, theater en concertbezoek van leerlingen reguleert en stimuleert en, in een soort studium generale constructie, schrijvers en deskundigen uitnodigt op school. Sinds twee jaar organiseren we Zesde Klas Dagen, waarin door lezingen en discussies over uiteenlopende onderwerpen, wordt getracht kennis en begrip van onze zesde klassers te verdiepen en hen zo beter voor te bereiden op de nieuwe fase in hun bestaan.

Daarnaast wordt aan debatteren ruim aandacht besteed en doen we aan diverse landelijke wedstrijden op dit gebied mee. Ter voorbereiding op- en ondersteuning van het toneel,

alsmede om verlegen leerlingen meer sociaal vaardig te maken, worden in de brugklas lessen dramatische expressie gegeven.

Schoolklimaat

Wij bieden de leerlingen een veilige schoolomgeving. Vanaf de brugklas wordt speciale aandacht besteed aan een goede sfeer in de klas en het voorkomen van pestgedrag. We zien er op toe dat leerlingen respectvol met elkaar en hun docenten omgaan. In een jaarlijkse enquête onder leerlingen wordt indringend gevraagd naar het veiligheidsgevoel van onze leerlingen. Meer dan 95 % van de leerlingen geeft in deze enquêtes aan zich op school veilig en thuis te voelen. Het inzetten van leerling-mediators om (kleine) conflicten in klas 1 en 2 te bespreken en op te lossen vormt een positieve bijdrage aan het schoolklimaat; we gaan er zeker mee door.

Internationalisering

Europa en internationalisering gaan een steeds belangrijker rol spelen in de wereld van onze leerlingen. In ons onderwijs proberen we nadrukkelijk de internationale dimensie naar voren te brengen. Een nieuw element is een excursie naar het Europese parlement in Brussel. Er zijn uitwisselingen met scholen in Frankrijk, Duitsland en Amerika. In de vierde klas worden alle leerlingen in staat gesteld aan een uitwisseling deel te nemen. Samenwerking met buitenlandse scholen biedt nog veel meer mogelijkheden (uitwisselingen van docenten of individuele leerlingen, emailcontacten vanaf klas 1 of 2, gezamenlijke projecten), die we tot op heden niet of maar zeer gedeeltelijk gerealiseerd hebben. Contacten met zusterscholen vergen voortdurende aandacht en blijven onvoorspelbaar. Ze vormen echter een unieke kans om kennis te maken met leerlingen en gezinnen uit andere landen.

Onderdeel van de internationale oriëntatie is natuurlijk ook de aandacht voor- en nadruk op het vreemde-talen-onderwijs. Zo bereiden we belangstellende leerlingen voor op de internationaal erkende taalexamens: Cambridge, DELF en Goethe.

Internationale oriëntatie komt voorts naar voren in de geschiedenis- en aardrijkskundelessen. Daarnaast doen leerlingen mee aan de THIMUN (The Hague Model United Nations), MUNISH en soortgelijke evenementen. De laatste jaren was ook de Parijse MUN een onderdeel van het programma.

Meer begaafde leerlingen stellen we in staat om vanaf klas 2 Chinees te volgen. Bedoeling is om een aantal leerlingen op te leiden voor het Centraal Examen. Ook zijn er eerste verkennende contacten met een middelbare school in China. Een uitwisseling met deze school behoort misschien tot de mogelijkheden.

Het gezonde lichaam

Last but not least, het gezonde lichaam. Uiteraard volgen alle leerlingen de wekelijkse gymlessen. In klas 6 worden keuzelessen gegeven: leerlingen kunnen kiezen uit een rijk geschakeerd aanbod van sporten. Ieder schooljaar worden er minstens twee sportdagen voor de hele school georganiseerd, er worden onderlinge wedstrijden gehouden in diverse sporten en schoolvertegenwoordigende teams geformeerd die aan allerlei interscolaire wedstrijden deelnemen. Voor leerlingen die daar behoefte aan hebben worden speciale cursussen georganiseerd. En als er ergens in de buurt een officiële schaatstocht wordt georganiseerd, doen we met de hele school mee.

In onderstaande hoofdstukken wordt voor een aantal beleidsterreinen uitgewerkt hoe wij bovenstaande realiseren, dan wel willen gaan realiseren.

Hoofdstuk 2. Schoolorganisatie

Bestuursstructuur

De school is bestuurlijk geheel onafhankelijk. Hiervoor is in het verleden bewust gekozen aangezien het bestuurlijk éénpitten de beste garantie vormt voor het in stand houden van het categoriale gymnasium. Te veel gymnasia zijn na bestuursfusie opgegaan in grote scholengemeenschappen.

Er werd en wordt wel beweerd dat bestuurlijke zelfstandigheid te grote (financiële) risico's met zich meebrengt. De praktijk is echter anders.

Op dit moment is bestuurlijke schaalvergroting of fusie dan ook niet aan de orde. Ook nu de mogelijkheid bestaat om ons bestuurlijk aan te sluiten bij de landelijke stichting van gymnasia (een constructie die het voortbestaan van het categoriale gymnasium niet in gevaar brengt), is toch gekozen voor handhaving van de huidige kleinschaligheid en korte lijnen. Instappen in deze landelijke stichting blijft echter een optie die niet principieel wordt afgewezen.

Ten gevolge van nieuwe wetgeving is de bestuursstructuur van Sorghvliet gewijzigd. Het curatorium heeft geen taken meer in de dagelijkse gang van zaken op school. Deze taken worden zelfstandig door de schoolleiding verricht. Het curatorium heeft in de nieuwe structuur vooral de rol van 'toezichthouder' gekregen, zij het dat dit toezicht zo is georganiseerd dat het curatorium wel het algemene beleid van de school blijft bepalen. De voordelen van kleinschaligheid blijven ook in deze structuur gehandhaafd.

Het curatorium vormt het bestuur van de Vereniging Het Haagsch Christelijk Gymnasium Sorghvliet. Van deze vereniging kunnen alle ouders van leerlingen van de school lid worden, mits zij de grondslag onderschrijven.

Dagelijkse organisatie

De dagelijkse leiding van de school is in handen van de *schoolleiding* die bestaat uit een rector en twee conrectoren. Jaarlijks bespreken zij hun onderlinge taakverdeling. Minimaal een keer per week vergadert de schoolleiding.

Iedere jaarlaag heeft een coördinator, die de leiding heeft over de dagelijkse gang van zaken in de jaarlaag. Van het corrigeren van ongewenst leerlinggedrag tot het organiseren van excursies; van toezichthouder op leerlingbegeleiding tot het onderhouden van contacten met ouders. De coördinatoren vergaderen eenmaal per week met de schoolleiding; soms schuift een decaan bij dit overleg aan.

Er zijn twee decanen actief. Eén richt zich speciaal op de profielkeuze in klas 3 en klas 4. De ander coördineert de studiekeuzevoorlichting en onderhoudt contacten met de universitaire wereld en het HBO. Om het jaar organiseert hij een studie- en beroepenmarkt op school met medewerking van veel oud-leerlingen en ouders; voorts dienen de snuffelstages (leerlingen lopen mee met ouders die een voor hen relevant beroep uitoefenen) genoemd te worden.

Iedere klas heeft een mentor, die de leerlingen begeleidt en steunt, de resultaten met de leerlingen bespreekt en klassenuitjes en –excursies organiseert. Mentoren overleggen regelmatig met hun coördinator. Leerlingen met leerproblemen worden geholpen door de remedial teacher.

Voor leerlingen, die extra zorg nodig hebben kunnen mentor en coördinator een beroep doen op de zorgcoördinator. Deze heeft wekelijks contact met de schoolmaatschappelijk werker (die een dag per week op school is) en onderhoudt contacten met externe zorginstellingen. Eenmaal per periode is er een intern ZAT, een overleg van zorg coördinator, coördinatoren en schoolleiding.

Ter ondersteuning van personeelsleden die proberen (een aspect van) hun functioneren te verbeteren zijn er coaches actief in de school. Deze coaches zijn ervaren docenten die een opleiding tot coach hebben gevolgd. De coaches zijn ook verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van (op school) beginnende docenten. Verder organiseren de coaches cursussen op didactisch en pedagogisch gebied. Alle personeelsleden kunnen een beroep doen op ondersteuning door coaches.

Voorts zijn op een aantal terreinen commissies actief. Deze commissies bestaan uit de deskundigen op het gebied waarin zij actief zijn. Op dit moment zijn er twee commissies met een grotere opdracht, de onderwijscommissie en de commissie internationalisering. De onderwijscommissie houdt zich bezig met onderwijskundige zaken in brede zin; op dit moment staat vooral de oriëntatie op de mogelijkheden van digitalisering van het onderwijs centraal. Voorts blijft aan het aanleren van vaardigheden op de agenda staan. Uitwisselingen, Europa, politiek en economisch: het is het even boeiende als weerbarstige terrein van de commissie internationalisering. Voorts worden ad hoc kleinere commissies geformeerd met een beperkte opdracht.

De commissies doen via email en tijdens teammiddagen verslag van de voortgang van hun werk. Teammiddagen zijn soms ook opiniërend: wat vindt men van een bepaalde ontwikkeling, etc. Andere teammiddagen hebben meer het karakter van collectieve bijscholing.

Overleg en besluitvorming

Het personeel van de school wordt vertegenwoordigd door de personeelsraad, die tevens de personeelsgeleding van de Medezeggenschapsraad vormt. De personeelsraad vergadert ongeveer zes keer per jaar met de schoolleiding. In de medezeggenschapsraad zijn, naast personeelsleden, ook ouders en leerlingen vertegenwoordigd. Het is de intentie van de medezeggenschapsraad om minimaal drie keer per jaar te vergaderen. Volgens het medezeggenschapsreglement heeft de medezeggenschapsraad op belangrijke punten instemmings- dan wel adviesbevoegdheid. Aandachtspunt is het voorkomen van doublures in vergaderingen van personeelsraad (en oudercommissie) en medezeggenschapsraad.

De schoolleiding vergadert ongeveer zes keer per schooljaar met de oudercommissie. Hier worden beleidsvoornemens alsmede de dagelijkse gang van zaken besproken. Een goed contact tussen school en ouders is van groot belang. Ook wordt de medewerking van ouders bij decanaat en bibliotheek, in de soos en bij het boekenfonds zeer op prijs gesteld. De oudercommissie houdt jaarlijks een enquête over diverse aspecten van het schoolleven onder de ouders van klas 2. De oudercommissie is bezig een ondersteuningsfonds op te richten voor financiële ondersteuning van minder draagkrachtige ouders.

De tijd van de bureaucratische besluitvorming ligt ver achter ons. Beslissingen op beleidsmatig gebied worden in overleg met het curatorium door de schoolleiding na overleg met betrokken personen of geledingen genomen, besproken met de personeelsraad en tijdens de APV geïntroduceerd. Beslissingen op de deelreinen waar de commissies actief zijn,

worden door de commissies genomen en meestal tijdens teammiddagen met de collega's doorgenomen. Kerngedachte is dat de deskundigen op een bepaald terrein het beleid op hun terrein bepalen.

De samenhang tussen de verschillende beslissingen wordt bewaakt door de schoolleiding. Een belangrijk document in dit verband is het jaarlijkse formatieplan dat een overzicht geeft van de resultaten van oud beleid en van de activiteiten die in het komende jaar de aandacht zullen vragen.

Dit formatieplan wordt besproken met de curatoren en met de medezeggenschapsraad (personeel, ouders en leerlingen). Hierdoor worden de beleidskeuzes minimaal eenmaal per jaar door alle actoren besproken, geijkt en vastgesteld.

Een ander belangrijk document is het jaarverslag waarin een overzicht wordt gegeven van de resultaten van het onderwijs van het afgelopen jaar afgezet tegen de resultaten van de andere gymnasia en waarin in kort bestek de beleidsmatige ontwikkelingen worden besproken en geëvalueerd. Dit jaarverslag wordt ter kennisname aan alle ouders toegezonden.

De schoolleiding vergadert ongeveer acht keer per jaar met het curatorium. Personeel-, financiële en beleidsmatige zaken staan centraal in dit overleg. Een goede samenwerking tussen schoolleiding en curatorium is van essentieel belang voor de goede gang van zaken op school.

De interne schoolorganisatie zoals hier in hoofdlijnen geschetst bevat prima. Er zijn dan ook geen plannen om deze structuur te wijzigen, anders dan op details.

De leerling centraal

De leerlingenraad is het orgaan dat de leerlingen vertegenwoordigt en geraadpleegd wordt bij beleidsbeslissingen die voor leerlingen van belang zijn. De leerlingenraad bestaat uit leerlingen uit alle jaarlagen en vergadert minimaal zes keer per jaar ondersteund door een docent. De schoolleiding woont deze vergaderingen regelmatig bij. Twee leerlingen uit de leerlingenraad hebben zitting in de medezeggenschapsraad.

Ja, zo zou het volgens afspraak moeten zijn. Maar de praktijk is weerbarstig. De leerlingenraad blijkt niet voort te komen uit een natuurlijke behoefte van leerlingen. Activerende impulsen van de begeleidende docent zijn nodig om het vergaderproces voortgang te doen vinden. Een proces dat voortdurend inzet zal blijven vragen. Door leerlingen als serieuze gesprekspartners over schoolzaken te erkennen zullen zij meer eigen verantwoordelijkheid en initiatief voor de gang van zaken op school nemen.

Ook de communicatie met leerlingen kan verbeterd worden. Hoewel leerlingen kennis kunnen nemen van alle belangrijke ontwikkelingen via de website, is de communicatie vaak in eerste instantie gericht tot ouders.

We zijn goed op de hoogte van de mening van leerlingen via enquêtes (in ieder geval de jaarlijkse vakken enquête en een enquête over het welbevinden op school).

Leerlingen meer verantwoordelijkheid geven is ook de leidende gedachte bij de ontwikkeling van het avunculus systeem waarbij bovenbouwers hulp bieden aan onderbouwers bij hun schoolwerk en waarbij speciaal aangewezen bovenbouwers de mentoren van de onderbouw bij hun werkzaamheden steunen, bijvoorbeeld bij de organisatie en begeleiding van excursies en klassenuitjes. Het avunculus systeem is bloeiend.

De school beschikt over een leerlingbestuur, dat allerlei zaken voor de medeleerlingen organiseert. Schoolfeesten, sport- en cultuurdagen en allerlei jaarlijks wisselende manifestaties worden door het leerlingbestuur, dat altijd uit gekozen 5^e klassers bestaat, georganiseerd. Het leerlingbestuur wordt bijgestaan door een of twee docenten.

Rechten en plichten van leerlingen zijn geformuleerd in het leerlingstatuut.

Hoofdstuk 3. Onderwijs

Uitgangspunten

Eigenlijk is de enige doelstelling van ons onderwijskundig beleid en opereren om onze leerlingen uitdagend onderwijs te bieden afgestemd op hun niveau; onderwijs dat de grauweheid van de methodedictatuur ontstijgt. Onderwijs dat zowel gericht is op het verwerven van relevante kennis als op het ontwikkelen van studievaardigheden.

We verwerpen daarbij de simplistische keuze tussen traditioneel-frontaal-cognitief en modern-zelfstandig-vaardighedengericht, maar geloven dat juist in een dialectische wisselwerking tussen beide pedagogisch-didactische benaderingen een onderwijsvorm kan ontstaan die bij uitstek geschikt is voor de hedendaagse gymnasiast. Niet alleen kennis, maar ook geen eenzijdige nadruk op vaardigheden. Niet alleen frontaal, maar gevarieerde werkvormen en natuurlijk ook zelfstandig en vakoverstijgend onderzoek. Niet met iedere nieuwe mode in de pedagogiek meegaan, maar als gedreven eclecticici datgene dat nuttig is gebruiken ter verbetering van ons didactisch-pedagogisch handelen.

Waar zijn we nu?

De school heeft de afgelopen jaren ingrijpende veranderingen ingevoerd zowel in didactiek als in de organisatie van het curriculum. De school was een jaar of 10 geleden nog overwegend traditioneel, vooral gericht op kennisverwerving met de goede frontale les als het ideaal waar iedere docent naar streefde en iedere leerling op hoopte. Nu is er veel meer ruimte en afwisseling gekomen met een grotere variatie in didactische werkvormen, een nieuwe aandacht voor vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling vanuit het besef dat kennis weliswaar macht is, maar dat met kennis alleen slechts een heel eenzijdig leven mogelijk is.

In het kader van de invoering van de Tweede Fase werd het systeem van toetsweken ingevoerd. We begonnen met 6 toetsweken per jaar, maar aangezien de schoolvakanties het schooljaar in 5 periodes verdelen, zijn we uiteindelijk op 5 toetsweken per jaar uitgekomen. Daarbij moet bedacht worden dat een toetsweek weliswaar een week is waarin leerlingen ontzettend veel werk verzetten, maar dat iedere toetsweek ook een lesweek minder betekent. Buiten toetsweken mogen geen toetsen afgenomen worden. Deze organisatorische aanpassing bleek een katalysator voor didactisch-pedagogische veranderingen. Tijdens de vijf lesweken heeft de leerling gewapend met studieplanners voor de verschillende vakken aanzienlijke vrijheid om zijn eigen werktijd in te delen en te structureren. De greep van de docent op de leerling wordt zo ingrijpend verminderd – ook van de docent die de leerling het liefst bij iedere leeractiviteit op de huid zit of in niet aflatende behulpzaamheid voor de voeten loopt. Een zekere verbetering van de leerresultaten is het gevolg. En de leerling leert zelfstandiger opereren.

Uiteraard kleven er ook nadelen aan de toetsweken. Voor niet-cognitieve vakken betekent het extra lesuitval zonder dat er grote voordelen ter compensatie tegenover staan. En helaas leidt ook dit systeem bij sommige leerlingen tot calculerend leergedrag.

Uiteraard is de digitale revolutie niet aan Sorghvliet voorbij gegaan. Met het opknappen van het gebouw zijn in alle lokalen digi-borden geplaatst, waardoor het internet zijn intrede in het klaslokaal heeft gedaan. Met alle mogelijkheden van dien. Op dit moment kunnen we vaststellen dat er nog maar weinig docenten zijn die gebruik weten te maken van de veelheid van mogelijkheden die zo'n bord biedt. Maar ook op het beperkte niveau waarop er op dit moment gebruik gemaakt wordt van de nieuwe mogelijkheden, zorgt het digitale bord voor meer afwisseling in de lessen.

Uit bovenstaande mag blijken dat de school op onderwijskundig gebied in beweging is. Meer variatie in het onderwijsproces en meer zelfstandigheid voor de leerling is het gevolg. Het streven is dat de school zich onderwijskundig verder zal ontwikkelen in de richting van de meer hedendaagse opvattingen omtrent kennisoverdracht en vaardighedenverwerving. Tegelijkertijd zal er tegen deze moderne stromingen in ook gezorgd moeten worden voor het behouden van het goede van het traditionele onderwijs. Een goede frontale les is en blijft onontbeerlijk: het stelt docenten in staat hun kennis, betrokkenheid en enthousiasme uit te leven en voor te leven, waardoor dorre feiten voor leerlingen gaan leven, een existentiële dimensie krijgen.

We hebben hierbij de vrijheid van de docent om op zijn eigen manier zijn professionaliteit vorm te geven hoog in het vaandel. Idealiter kiest iedere docent de didactisch-pedagogische vormgeving van zijn lessen, die het beste bij hem past. De schoolleiding controleert slechts op leerlingtevredenheid en resultaten. Sorghvliet kent dus nadrukkelijk geen eigen, uniforme didactische benadering, maar stelt iedere docent in staat om op zijn eigen wijze didactisch-eclectisch te functioneren, waardoor er een grote mate van afwisseling voor de leerling ontstaat.

Algemene plannen en ontwikkelingen op korte termijn

De wetgever probeert scholen meer ruimte te geven om zelf stappen te nemen op didactisch-pedagogisch gebied. Sorghvliet wil de nieuwe beleidsvrijheid aangrijpen om modern gymasiaal onderwijs vorm te gaan geven; om naast overdracht van relevante kennis aandacht te besteden aan onderzoek, persoonlijke en algemene ontwikkeling, waarbij leerlingen de vrijheid krijgen althans een deel van hun leerproces zelf te kiezen en vorm te geven op basis van eigen belangstelling en aanleg.

De school is in beweging. Het curieuze is dat er geen eenduidig, uiteindelijk doel is waarnaar de school op weg is. De ideale vorm van onderwijs bestaat immers niet. Zo er al iets te zeggen is over de ideale school voor begaafde leerlingen dan zijn juist variatie en verscheidenheid van didactisch-pedagogische benadering op hoog niveau belangrijke ingrediënten van het ideaalmodel. Dus per definitie geen eenduidigheid, maar verscheidenheid. De ontwikkeling van de school zal er dus op gericht zijn meer verscheidenheid in leer- en werkvormen te creëren, deze globaal in kaart te brengen en zo te structureren dat er logische opbouw en voldoende coherentie in het curriculum ontstaat. Keuzevrijheid voor leerlingen binnen een globale structuur met betrekking tot hun leerproces is essentieel: het vergroot de betrokkenheid van de leerlingen doordat ze zich als eigenaar van hun eigen leerproces gaan beschouwen.

Keuzevrijheid voor leerlingen, leerlingen (mede)sturing laten geven aan hun leerproces, het is een ontwikkellingsrichting waarbij goed gebruik gemaakt kan worden van nieuwe digitale mogelijkheden. Binnen de onderwijscommissie wordt op dit moment gedacht aan een pilotklas die helemaal digitaal gaat werken. Belangrijk hierbij is dat de docenten goed voorbereid aan de pilot beginnen: een periode van inwerken en bijscholing zal aan de pilot vooraf moeten gaan. Ook moet een keuze gemaakt worden met welk systeem de pilot uitgevoerd gaat worden; de drie systemen (Apple, android, windows) hebben ieder hun voordelen en nadelen. Verwacht wordt dat in de loop van de cursus 2013/14 een eerste, beperkt experiment gehouden kan worden.

Naast deze nieuwe elementen dient echter nog iets veel belangrijkers te gebeuren. Dat ook veel moeilijker te realiseren is omdat het zich deels aan waarneming op afstand onttrekt. Hierboven werd gesproken van *relevante kennis*. De grote uitdaging zal zijn om opnieuw te bepalen welke kennis nu eigenlijk relevant is in onze snel veranderende maatschappij. Hoeveel kennis dient de 21ste mens (onze leerling van nu) nog paraat te hebben gezien de onafzienbare informatiestromen waarover hij de beschikking heeft? Is de afbraak van het onderwijs in de moderne vreemde talen (met name Duits en Frans) gerechtvaardigd omdat Engels toch de wereldtaal van de toekomst wordt? Wat zijn haalbare en zinvolle eindtermen voor de talige kant van het onderwijs in de klassieke talen? Literatuur, kunst, muziek, creatief: luxe of noodzaak? Welke ontwikkelingen in de 19^e en 20^e eeuw zijn van belang voor een goed begrip van het heden? Hoe relevant is het om leerlingen 18^e eeuwse natuurkundige wetten te laten leren?. Moeten leerlingen die met hun rekenmachine opstaan en naar bed gaan nog wel rekenen leren? Zijn de oude economische wetten van Keynes en de zijnen nog wel belangrijk in de wereldeconomie van de toekomst? Enkele van vele vragen die op ieder vakgebied beantwoord moeten worden.

Uiteraard zijn deze vragen te groot voor onze kleine school, maar bij de bepaling van wat relevante leerstof is wordt iedere docent op micro-niveau met dergelijke vragen geconfronteerd. Globaal geformuleerde eindtermen en strikt omschreven examenstof laten op dit gebied veel ruimte.

Hoe moeilijk ook, we willen de komende jaren komen tot enerzijds een beperking van lesstof vooral waar het gaat om de wat muffige uithoeken van de lesmethodes en anderzijds een uitbreiding en verrijking op gebieden waar kennis echt fris en uitdagend is. Samenwerking tussen vakken biedt hier grote mogelijkheden.

Punt van aandacht in de nabije toekomst moet zijn de kwaliteit van, en controle op, onze toetsing. Hier is nog veel winst te behalen. Met name in de bovenbouw worden bij sommige vakken de toetsen van het schoolexamen door één docent vastgesteld. Natuurlijk vindt er een globale en impliciete kwaliteitsbeoordeling plaats als de resultaten van de toetsen worden besproken: onverwachte resultaten kunnen duiden op te zware dan wel te lichte toetsing. Toch dient er een systeem ontwikkeld te worden waarin altijd minimaal twee vakdocenten betrokken zijn bij de totstandkoming en de normering van een toets. Mogelijk dient hierbij een samenwerkingsverband met een ander gymnasium ontwikkeld te worden.

Daarnaast kunnen toetsen volgens het RTTI-model een verbeterde opzet krijgen, waardoor ze nog beter bruikbaar worden om de vorderingen van leerproces (of het gebrek daaraan) te monitoren.

ICT

De computer is niet meer weg te denken uit het onderwijsproces. Een computerruimte met 55 computers, een studieruimte met nog eens 30 computers. Alle lokalen uniform ingericht met computer en digibord, verduisteringsmogelijkheden, en dergelijke. Leerlingen bij wie de digitale wereld een onmisbaar onderdeel van hun bestaan is geworden.

De digitale leeromgeving van Magister wordt inmiddels eigenlijk door iedereen gebruikt. Leerlingen kunnen niet meer zonder. Studiewijzers, opdrachten en antwoorden van opdrachten zijn hier te vinden. Ook vindt digitale communicatie tussen docent en leerling hier vaak plaats. De digitale revolutie in het onderwijs is een onomkeerbaar proces dat steeds verder zal gaan. Net zoals de afhankelijkheid van digitale systemen steeds meer het menselijk bestaan op aarde zal gaan bepalen. Vragen over de wenselijkheid van deze ontwikkelingen, worden minder relevant naarmate de ontwikkelingen verder gaan. Nu gaat de discussie nog over mobieltjes in het klaslokaal. Hoe lang nog?

De administratie van de school is inmiddels volledig gedigitaliseerd. Magister wordt gebruikt voor alle leerling-registraties. Alle cijfers staan hier opgeslagen. Ook is het leerlingvolgsysteem geheel in Magister opgenomen. De absenteregistratie is volledig gedigitaliseerd. We zijn overwegend tevreden over dit administratieprogramma.

Crisis

Er zijn natuurlijk nog veel plannen om ons onderwijs te verbeteren. De plannen in het kader van de prestatiebox worden uiteengezet in het hoofdstuk over kwaliteitsbeleid. Maar nadrukkelijk dient vermeld te worden dat het onduidelijk is in welke mate onze plannen gerealiseerd kunnen worden. De laatste vijf jaar is de bekostiging van de scholen min of meer bevroren, waardoor de inkomsten in reële termen met ongeveer 10% zijn teruggelopen. Dit betekent dat alle financiële ruimte voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen feitelijk ontbreekt en we al blij moeten zijn als we alle lessen kunnen blijven geven. We gaan dus weer terug naar de situatie van vroeger: de school wordt afhankelijk van het onbezoldigde enthousiasme van docenten waar het om vernieuwingen gaat. En dat betekent dat de status quo meer gekoesterd zal worden.

Hoofdstuk 4. Leerlingenzorg

Leerlingen moeten zich op school thuis voelen. Als ze in de problemen raken, op school of daarbuiten, dan moeten ze kunnen rekenen op hulp en hulpvaardigheid. Als de resultaten tegenvallen, moeten ze iemand hebben om de oorzaken te ontdekken. Tegelijkertijd moeten we er voor waken leerlingen hun zelfstandigheid af te nemen: hulp die leidt tot passief consumentengedrag schiet zijn doel voorbij.

Leerlingenzorg begint bij een goede selectie aan de poort. Slechts leerlingen die de capaciteiten hebben om een gymnasium te doorlopen moeten toegelaten worden. Anders worden begeleiders (en ook de betreffende leerlingen!) met een onmogelijke opdracht opgezadeld. We onderhouden daartoe regelmatig contacten met de basisscholen, met name de scholen die veel leerlingen leveren. Jaarlijks worden de resultaten van onze leerlingen met hun school van herkomst doorgenomen om een adequate doorverwijzing door de basisscholen te bevorderen. Een goede selectie aan de poort wordt moeilijker nu men heeft besloten de CITO toets op een moment af te nemen dat de schoolkeuze en toelating al achter de rug is. Mogelijk zullen we zelf doorstroomtoetsen (geen toelatingstoetsen: die worden waarschijnlijk

verboden) gaan ontwikkelen en afnemen om verkeerde schoolkeuze zoveel mogelijk te voorkomen.

Leerlingenzorg richt zich op verschillende gebieden: studie- en studievaardighedenbegeleiding (a), keuzebegeleiding (b) en sociaal-emotionele begeleiding (c).

Leerlingenzorg is een belangrijk onderdeel van het werk van de docent. Hij is eigenlijk actief op elk der genoemde gebieden. Hij begeleidt zijn leerlingen op zijn vakgebied en probeert problemen van leerlingen op te lossen (a). Hij zorgt voor een goed werkklimaat in de klas. Hij signaleert groepsprocessen, licht de mentor in over gewenste of ongewenste gebeurtenissen en is bereid mee te werken aan oplossingen (c). Daarnaast geeft de docent voorlichting over (de mogelijkheden van) zijn vak aan leerlingen die bezig zijn met hun profiel- of studiekeuze (b).

De mentor is de spil in de begeleiding van de leerling. Zowel bij slechte resultaten als bij sociaal-emotionele problemen is de mentor het natuurlijke en eerste aanspreekpunt. In de onderbouw geven mentoren lessen in studievaardigheden, in de bovenbouw komen studievaardigheden aan de orde wanneer een leerling er blijk van geeft een bepaalde vaardigheid nog niet te beheersen. Mentoren van klas 3 ondersteunen voorts het profielkeuzetraject.

De inrichting van het bovenbouwmentoraat staat ter discussie. Deels om financiële redenen: het systeem is duur. Belangrijker is echter dat het sterk van de individuele mentor afhankelijk is in hoeverre leerlingen de ondersteuning krijgen waar ze volgens de school recht op hebben. Gedacht wordt aan het aanwijzen van twee of drie bovenbouwmentoren, die de mentor taken voor een jaarlaag of grote groep leerlingen op zich neemt. Uiteraard dienen de bovenbouwmentoren in deze nieuwe opzet rasmentoren te zijn. Over de uitwerking van deze ideeën wordt verder nagedacht door schoolleiding, bovenbouw-coördinatoren en personeelsraad.

Maar natuurlijk kan een mentor niet alles oplossen. Hij overlegt met de jaarlaagcoördinator over alle zaken die op zijn leerlingen betrekking hebben. In sommige gevallen zal de coördinator een deskundige inschakelen. Bij studieproblemen in de onderbouw meestal onze remedial teacher (a), bij sociaal-emotionele problemen zal dit vaak gaan via de zorgcoördinator en het zorgoverleg waarbij leerplecht, de schoolarts en een schoolmaatschappelijk werker meedenken over eventuele doorverwijzing of verdere ondersteuning (c).

De zorgcoördinator is een relatief nieuwe functie. Met de invoering van passend onderwijs is deze functie onmisbaar geworden. De zorgcoördinator onderhoudt contacten met externe zorgverleners en volgt ondersteuning van leerlingen door deze instellingen en functionarissen. Het is de bedoeling dat de jaarlaagcoördinatoren de leerlingen die meer dan de gebruikelijke mentor-/coördinator-zorg nodig hebben doorverwijzen naar de zorgcoördinator. Dit doorverwijzen kan nog verbeterd worden: soms wordt te lang op mentorniveau gepoogd grotere problemen op te lossen.

Verder is er natuurlijk zorg voor speciale groepen leerlingen. Zo wordt er in de eerste klas een woordbeeld test afgenomen en worden leerlingen die dyslectisch blijken te zijn verder geholpen, meestal door de remedial teacher, soms in overleg met de ouders door een deskundige buiten de school. Voor leerlingen met faalangst is er faalangsttraining. Via het systeem van de CPS worden leerlingen met faalangst geselecteerd en vervolgens worden er

met kleine groepen leerlingen sessies gehouden volgens de sidderkuur-methode. De decaan, de brugklascoördinator en enkele docenten hebben hiertoe een speciale opleiding gevolgd. Daarnaast is er voor de zesde klassers een speciale training om examenvrees weg te nemen of te minimaliseren.

Ook voor de zeer begaafde leerling moet de school soms speciale voorzieningen treffen. Verbreding, extra leerstof, extra vakken: het zijn zaken die op de school ingeburgerd zijn. Door het bieden van deze mogelijkheden komen de akelige hoogbegaafdheidsproblemen, met name demotivatie en ongeconcentreerdheid, tegenwoordig veel minder vaak en in veel geringere mate voor dan vroeger. Uiteraard blijven er leerlingen met problemen. Specifiek voor de hoogbegaafdheidsproblematiek is dat de problemen vaak een heel uitgesproken individueel karakter hebben. Iedere probleemhoogbegaafde verdient zijn eigen benadering. Hier zijn geen kant en klaar recepten mogelijk. We hebben als school de instelling dat in dergelijke gevallen alles wat in het belang van de leerling is mogelijk moet zijn. Extra's voor onze betere leerlingen zijn opgenomen in ons gym plus programma, dat omschreven wordt in het hoofdstuk over kwaliteitsbeleid.

Het decanaat is opgesplitst in twee onderdelen: profielkeuzebegeleiding en studiekeuzebegeleiding. Zo zijn er ook twee decanen actief. Eén in jaarlagen 3 en 4 met nadruk op profielkeuze en één in de jaarlagen 5 en 6 waarbij het vooral gaat om de studiekeuze.

Al halverwege klas 3 moeten leerlingen hun profiel kiezen. Dit is eigenlijk veel te vroeg: leerlingen van 14 jaar zijn in hun ontwikkeling nog niet zo ver dat de verschillende factoren die meespelen bij de keuze al uitgekristalliseerd zijn. Belangstelling en talenten, er moet nog zoveel ontdekt worden. Ook voor de school is het moeilijk om de talenten en kwaliteiten van de leerlingen op de verschillende vakgebieden al goed te beoordelen: advisering of ontraden van bepaalde profielen blijft zodoende een tentatief proces. De decaan die zich hiermee bezighoudt, probeert leerlingen en hun ouders te begeleiden bij deze moeilijke maar belangrijke keuze. Een lessenserie ter voorbereiding van de keuze in februari maakt hier deel van uit.

Begeleiding van studiekeuze in klas 5 en 6 kent vele vormen. Workshadowing, een studie- en beroepenmarkt, bezoek aan universiteiten ook buiten de open dagen: het maakt deel uit van het standaardaanbod van de decaan. Voor de leerlingen is er een infotheek waar informatie te vinden is over de vele studies die de moderne universiteiten menen te moeten aanbieden. Ook is er natuurlijk de mogelijkheid om bij twijfel met de decaan te overleggen over een goede keuze. Het feit dat toch jaarlijks een aantal leerlingen de verkeerde studie kiest en al snel switch, onderstreept het belang van een goed decanaat. In dit opzicht is ook de toenemende aandacht van de universiteiten voor hun instroom een gunstige ontwikkeling.

Hoofdstuk 5. Personeelsbeleid

Integraal Personeels Beleid (IPB) is het sleutelwoord tegenwoordig. Men wil ermee uitdrukken dat personeelsbeleid in al zijn facetten een logische en consistente samenhang behoeft. Een ad hoc personeelsbeleid op basis van incidenten belemmert de ontwikkeling van de school.

De stand van zaken

Op het gebied van functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken heeft Sorghvliet zijn eigen aanpak. Dit is het gevolg van het feit dat de school jarenlang voorliep op het gebied van functioneringsgesprekken. Zo waren persoonlijke ontwikkeling en ambities een standaard

onderwerp tijdens de jaarlijkse functioneringsgesprekken. Toen landelijk het begrip POP-gesprek (POP= Persoonlijk Ontwikkel Plan) werd geïntroduceerd hebben we dat voor kennisgeving aangenomen: wij besteedden op onze eigen wijze al aandacht aan dit aspect van het personeelsbeleid. Iets soortgelijks deed zich voor bij de 360-graden-feedback, het door collega's laten beoordelen van het eigen functioneren. We hadden net een uitgebreid traject van intervisie achter de rug en dus was er weinig behoefte aan deze stimulans tot zelfreflectie.

Het functionerings- en beoordelingstraject op Sorghvliet is ingebed in ons systeem van kwaliteitscontrole en verbetering. In november vullen alle leerlingen de vakkenenquête in. Ze beoordelen daarin al hun lessen op de volgende punten: 1. hoeveel leer ik in de les; 2. hoe interessant is de les; 3. hoe is de sfeer in de les. De uitslag van deze enquête vormt het begin van ieder functioneringsgesprek: kennisoverdracht en lesgeven zijn immers waar het uiteindelijk om gaat. Is de uitslag van de enquête minder gunstig dan wordt geprobeerd oorzaken te vinden. Vaak wordt hierbij ook afgesproken dat betreffende docent zich op onderdelen gaat laten bijstaan door een van onze coaches. Afgesproken is dat in aanvulling op de vakkenenquête vanaf dit jaar ook lesbezoek een onderdeel gaat vormen van de voorbereiding op het functioneringsgesprek. Voor beginnende docenten geldt een apart coachings- en beoordelingstraject. Zie hiervoor de beginnersmap.

Tijdens het functioneringsgesprek komen ook de taken van een personeelslid aan de orde. Zowel evaluatief wat betreft de taken die afgerond zijn, als toekomstgericht wat betreft de wensen op taakgebied. Daarnaast komen uiteraard de ambities op langere termijn aan de orde. Mogelijke scholingstrajecten die hierbij aan de orde zijn worden ook doorgenomen. Het functioneringsgesprek vormt zo een belangrijke schakel in het personeelsbeleid. Vandaar dat gepoogd wordt ieder jaar met iedere werknemer een functioneringsgesprek te voeren.

In 2009 werd een traject afgesproken in het kader van de functiemix, waarbij alle docenten in volgorde van hun plaats in de beloningsstructuur in aanmerking zouden komen voor promotie naar een hogere salarisschaal. Hieraan gekoppeld werd een beoordeling van de te promoveren docent, waarbij zijn functioneren als docent en de resultaten van zijn onderwijs als belangrijkste indicatoren worden beschouwd. Tussen 2009 en 2012 zijn 18 docenten naar een hogere schaal gepromoveerd, waardoor de percentages leraren in de LB, LC en LD schaal als volgt wijzigde:

	LB	LC	LD
2009	24%	39%	37%
2012	10%	47%	42%
2014 streefwaarde	12%	24%	64%

Om aan de oorspronkelijke eisen te voldoen (=streefwaarde 2014), zullen er in de periode tot 1/10/2014 nog ongeveer 10 docenten kunnen promoveren, voornamelijk van LC naar LD. Helaas werd in 2012 duidelijk dat de bekostiging door het rijk van al deze promoties niet toereikend was en ook niet zou worden. Hierdoor werd de school genoodzaakt het promotie-traject abrupt stop te zetten. En zetten de extra loonkosten van de reeds gepromoveerde personeelsleden de financiële positie van de school behoorlijk onder druk. Onduidelijk is of/wanneer het promotietraject voortgezet kan worden.

Voor de inschaling van het OOP geschiedt in theorie nog steeds op basis van het Fuwasys systeem. Promoties bij het OOP zijn echter ook pas te verwachten als de financiële situatie van de school verbetert.

Het taakbeleid van de school functioneert nu al jaren, zonder ingrijpende wijziging. En we zijn er redelijk positief over geweest. Het brengt de extra werkzaamheden van de docenten in kaart, laat zien welke docenten nog tijd over hebben voor taken en welke docenten te veel tijd aan taken besteden, waardoor een (extra) taakuur mogelijk wordt. De opzet van het systeem voorkomt kleinzielig uren tellen, maar geeft in grote lijnen iedereen min of meer aan waar hij recht op heeft. Onder druk van de financiële omstandigheden zal in 2013 een versoering van het systeem doorgevoerd worden, waardoor iedere docent binnen zijn taakomvang wat meer uren aan taken zal moeten besteden zonder daarvoor beloond te worden met een taakuur.

Volgens het taakbeleid (en de CAO) heeft elke docent een bijscholingsverplichting. We organiseren daartoe bijscholingscursussen voor het hele team op school en maken afspraken over individuele bijscholing. De tijd die werknemers in bijscholing steken wordt niet individueel bijgehouden. Vanuit de idee dat het lezen van een goed vakgerelateerd boek op de bank thuis of tijdens de vakantie op de camping net zo goed bijscholing is als het volgen van een mentorcursus. In 2012 hebben we een systeem afgesproken waarbij iedere docent per cursus een verbeterpunt formuleert waaraan hij gaat werken. De indruk bestaat dat het systeem iets te vrijblijvend is ingevoerd. Mogelijk zal er meer controle georganiseerd moeten worden om dit systeem succesvol te doen zijn.

Een belangrijk document voor de organisatie en het personeelsbeleid van de school is het formatieplan dat ieder jaar in april verschijnt. Hierin wordt de inrichting van het nieuwe leerjaar uitgewerkt. Wijzigingen in het personeelsbeleid, in uren toedeling en in honorering komen hierin aan de orde. Het formatieplan wordt pas vastgesteld nadat curatorium en MR ermee hebben ingestemd.

Sommige personeelsleden geven aan dat de werkdruk hoog is. Tot op zekere hoogte is dit onvermijdelijk. De lessen moeten gegeven worden, de leerlingen blijven veeleisend en we willen een school die ook nog veel activiteiten voor de leerlingen organiseert. En de bekostiging door de overheid blijft maar teruglopen. Grote lesgroepen en klassen en eigenlijk geen tijd voor individuele leerlingen zijn daardoor bijna onvermijdelijk. Of eigenlijk is dit verkeerd uitgedrukt. Doordat we wel oog willen hebben voor de individuele wensen en problemen van leerlingen investeren we eigenlijk meer tijd dan wat de vergoeding dekt met als gevolg een permanent gevoel van overbelasting en tekortschieten bij sommigen. Naarmate de bekostiging terugloopt, neemt de noodzaak tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten met betrekking tot de buitenleswerkzaamheden en activiteiten groter.

Plannen voor de toekomst

We vinden eigenlijk dat er meer dan genoeg gebeurt op school waar het ons personeelsbeleid betreft. Initiatieven komen daarbij van alle kanten. De schoolleiding organiseert 'ns een scholingsdag, de coaches zetten spontaan een intervisiegroep op en een individuele docent gaat naar de nascholing van zijn keuze. Er wordt enorm veel aan ontwikkelingsbeleid gedaan, maar één en ander is nog niet altijd even gestructureerd. Initiatieven komen, maar ze gaan ook weer.

Het heeft weinig zin om nieuwe ambities te formuleren, nu we in een situatie zijn gekomen waarbij het de uitdaging is om zoveel mogelijk van onze verworvenheden te behouden in weerwil van de bezuinigingsdruk die we de komende jaren kunnen verwachten.

Hoofdstuk 6. Kwaliteitsbeleid

Eigenlijk is het kwaliteitsbeleid van de school in voorgaande hoofdstukken al besproken: kwaliteitsbeleid maakt immers deel uit van alle facetten van het schoolbeleid. Daarom kan dit hoofdstuk kort zijn. Maar het thema is te belangrijk om het niet in samenhang te presenteren.

Vanzelfsprekend: alles wat we doen moet van goede kwaliteit zijn. De lessen moeten goed zijn, de werkvormen effectief, het resultaat goed, de organisatie goed, enz. Op ieder terrein dient dus een zekere kwaliteitscontrole plaats te vinden en dient, waar de kwaliteit te wensen overlaat, een adequate verbeteringsstrategie te worden ontwikkeld.

De kwaliteit van de lessen, het welbevinden van leerlingen en ouders, de meningen van ouders over vele facetten van het schoolleven worden via enquêtes gecontroleerd. Al genoemd zijn de zg. vakken enquête, waarin alle leerlingen hun mening geven over al hun lessen en de enquête naar het welbevinden van leerlingen. Daarnaast wordt er onder auspiciën van de ouderraad jaarlijks een enquête gehouden onder de ouders van onze tweede klassers. Verder willen we het afnemen van leerling-tevredenheidsenquetes intensiveren. Daarnaast zullen we deelnemen aan een intervisie-project van de categoriale gymnasia. En ter verdere verbetering worden er jaarlijks een personeelsdag in het teken van wederzijdse ondersteuning en gezamenlijke bijscholing gehouden met 5 gymnasia uit de regio: het Haganum, het Erasmiaans, het Marnix, het Stedelijk Schiedam en het Stedelijk Dordrecht. Deze gymnasiale contacten willen we graag continueren en verder uitbouwen.

Vanaf 2012 ontvangen we ongeveer een ton om de afspraken van het bestuursakkoord tussen het voortgezet onderwijs en ministerie, in de wandelgangen genoemd de prestatiebox, uit te voeren. Doelstelling is verbetering van de onderwijskwaliteit en daaruit volgend betere prestaties van leerlingen. Ik citeer: *Om het maximale uit leerlingen te kunnen halen gaan de scholen zich komende jaren nadrukkelijker richten op het inzichtelijk maken van de daadwerkelijke leeropbrengsten. Zodat zij op basis daarvan het onderwijs gericht kunnen bijsturen. Excellentie wordt verder gestimuleerd en hoogbegaafdheid ondersteund.*

Nu valt er aan de rendementskant voor Sorghvliet weinig te verbeteren. Met een schoolrendement van 95%, constant gedurende de jaren 2010-2012, behoren we tot de top van ons land en is er weinig ruimte voor verbetering. Uiteraard moeten onderwijsresultaten altijd bijgehouden en beoordeeld worden, maar dit proces van monitoring van resultaten is op Sorghvliet in de schoolcultuur verankerd en ingebed.

Uiteraard proberen we de onderwijskwaliteit op peil te houden en waar mogelijk te verhogen. Goed onderwijs en dus de kwaliteit van de docenten vormt de kern van het functioneren van de school. Een belangrijke rol bij het optimaliseren van de lessen spelen de vijf coaches die de docenten op velerlei wijze steunen, individueel en in groepsverband. Dit jaar is begonnen met een programma waarbij iedere docent zich jaarlijks toelegt op een bepaald aspect van zijn functioneren dat hij wil verbeteren. Ontwikkeling van digitaal onderwijs en differentiatie binnen de klas zijn hiervan slechts voorbeelden. Daarnaast zijn de beoordelingstrajecten door de schoolleiding hier van belang.

Het belangrijkste is natuurlijk dat we leerlingen stimuleren om het uiterste uit zichzelf te halen en hen hierbij faciliteren en ondersteunen. Om demotivatie bij begaafde leerlingen te voorkomen, zijn er in de loop der tijd al heel wat initiatieven ontplooid. Met de gelden uit de prestatiebox kunnen we het “gymnasium plus” programma verder ontwikkelen. We denken hierbij aan: lessen Chinees voor geselecteerde leerlingen in alle leerjaren, verdiepende wiskunde lessen voor bollebozen in de onderbouw, extra taallessen ter voorbereiding op internationale taalexamens (Cambridge, Delf, Goethe), het opzetten van een structuur waarbij slimme onderbouwers ook vakken in de bovenbouw kunnen volgen (en met een examen afsluiten), contacten leggen en onderhouden met universiteiten voor de verschillende programma’s die zij ontwikkelen voor getalenteerde vwo-leerlingen (op dit moment participeren wij in de volgende programma’s: Pre University (Leiden), Laptop (Leiden), TU Delft Junior, Junior Med School (Rotterdam). Uiteraard zal ons gym-plus programma nog verder uitgewerkt gaan worden. De wensen van de leerlingen vormen hierbij een leidraad.

Naast (uitbreiding van) het plus-programma voor de excellente leerlingen, verdienen uiteraard ook de leerlingen die de school met meer moeite doorlopen onze ondersteuning. De ondersteuning geboden door mentoren, coördinatoren en decanen verdient voortdurende aandacht: nieuwe mentoren dienen opgeleid te worden, de decanen dienen voortdurend te zoeken naar de beste manier om leerlingen bij hun keuzes te ondersteunen, etc. Dit is een proces, dat altijd doorgaat en dat altijd weer op details verbeterd kan worden. In het verlengde hiervan is er een vangnet voor leerlingen met leerproblemen: de remedial teacher helpt bij dyslectie en aanverwante problemen, het Haags Studiepunt ondersteunt leerlingen die moeite hebben met onderdelen van hun huiswerk (op kosten van de school). Dat er op Sorghvliet weinig leerlingen doubleren, is ongetwijfeld mede te danken aan deze ondersteuningsstructuur.

Daarnaast zijn we bezig met het opzetten van een professionele zorgstructuur voor leerlingen die om welke reden ook (fysiek, psychisch of relationeel) in de problemen zijn gekomen. De school beschikt inmiddels over een zorgcoördinator die ook de externe contacten op dit gebied onderhoudt. Daarnaast participeren we in het overleg van het Samenwerkingsverband in het kader van passend onderwijs voor iedere leerling.

Het is duidelijk dat al deze activiteiten aanzienlijk meer kosten dan de ton die we hiervoor ontvangen. Maar dat is geen probleem. Veel van de activiteiten die we in het kader van de prestatiebox uitvoeren raken het hart van ons functioneren als school. En dus kunnen ook andere gelden uit de personele of materiele bekostiging hiervoor aangewend worden. Vanuit deze optiek zijn de extra gelden van de prestatiebox vooral een steuntje in de rug bij het verder ontwikkelen van deze en aanverwante zaken.

We gaan ervan uit dat als er op enig gebied in het schoolleven een probleem is, dit door de enquêtes gesignaleerd wordt. En dan kunnen stappen ondernomen worden. Zo zal een slechte score van een docent bij de vakkenenquête vaak leiden tot een coachingsafpraak; en als veel leerlingen of hun ouders aangeven dat zij gepest worden, dan wordt er een intensief anti-pestprogramma op de leerlingen losgelaten. En als de materiele faciliteiten niet meer toereikend zijn, dan zal daar in geïnvesteerd worden.

Naast de enquêtes vormen de resultaten van het onderwijs een belangrijke indicatie van de kwaliteit van de kennisoverdracht. Resultaten worden altijd bekeken en beoordeeld. Op dit moment geldt de afspraak dat gemiddelden onder de 6,2 voor een klas of lesgroep altijd

besproken moet worden met de coördinator van de betreffende jaarlaag en eigenlijk slechts acceptabel zijn als er een duidelijke verklaring voor het slecht-presteren is. En door het mogelijke probleem aan te pakken bereiken we dat een volgende keer de resultaten meestal verbeterd zijn. In dit traject spelen naast coördinatoren ook coaches een belangrijke rol.

Kwaliteit kan altijd verbeterd worden. Lang niet alle lessen zijn uitdagend genoeg. Het effectief structureren van onderzoeken door groepen leerlingen moeten we nog leren. Er doubleren nog steeds leerlingen onnodig. Er blijft genoeg om aan te werken. En dat doen we volop. Tegelijkertijd mag geconstateerd worden dat er ook heel veel goed gaat. En dat ons rendement steeds boven het landelijk gemiddelde der categoriale gymnasia ligt. Een goede bodem om op verder te bouwen.

Hoofdstuk 7. Materieel beleid

Er is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in de kwaliteit van het gebouw. Per verdieping per jaar werd het gebouw opgeknapt en gerenoveerd. Alle lokalen werden voorzien van een digi-bord met een uniforme bediening.

Daarnaast is het gebouw aanzienlijk duurzamer geworden door de plaatsing van zonneschermen, het aanbrengen van dubbele beglazing, het aanpassen van de belichting en dergelijke. Een anders systeem van verwarming waarbij het gebouw in meerdere, kleinere eenheden verwarmd kan worden, wordt binnenkort geplaatst.

Er blijft natuurlijk zorg om het gebouw. Vooral omdat we met 725 leerlingen zitten in een gebouw geschikt voor 620 leerlingen. Dat zet het rooster onder druk en resulteert in veel volle klassen.

Op financieel gebied kan volstaan worden met de constatering dat de ondersteuning vanuit het administratiebureau van de Lucas goed functioneert en dat de schooluitgaven op personeel en materieel terrein altijd binnen de marges van de inkomsten blijven. Er wordt op dit moment zwaar geïnvesteerd, maar binnen verantwoorde grenzen.

Epiloog

Een schoolplan dat te lang is schiet zijn doel voorbij. Dit schoolplan is al te lang. Natuurlijk zijn er nog vele terreinen die niet behandeld zijn. Een school is een wereld met vele kanten en het is onmogelijk al die kanten recht te doen.

In dit Schoolplan staan de hoofdlijnen van beleid en de belangrijkste opgaven voor de toekomst beschreven. Dit betekent dat we weer aan het werk moeten. Een schoolplan is een moment om even stil te staan en te bedenken waar we mee bezig zijn. Maar na dat stilstaan moet er weer gauw wat beweging komen. Genoeg geschreven, aan het werk!

Volledig herschreven: 10/04/13